

Szakirodalmi figyelő

Horváth Gyula (szerk.): Dél-Szlovákia. A Kárpát-medence régiói sorozat 2. kötetének ismertetése

Baksa Sára

A Székelyföld monográfia után megjelent a Dél-Szlovákiát bemutató kötet is a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja és a Dialóg Campus Kiadó gondozásában.

A Kárpát-medence régiói sorozat ezen második kötetében a Felvidék történetét áttekintő fejezetből képet kaphatunk a térség különböző járásaiban élő népcsoportok, s azon belül a magyarság történetileg kialakult helyzetéről.

A Szerzők bemutatják Szlovákia egészének, de azon belül részletesebben Dél-Szlovákia demográfiai viszonyainak, humán erőforrásainak, munkaerő piaci helyzetének az alakulását. A régióban a magyart követően a legnépesebb kisebbségi etnikum a roma, amely hasonlóan Magyarországhoz, többségében a régió keleti részében él. Megtudhatjuk, hogy amíg a nyolcvanas évekre jellemző volt, hogy a falvakból - főként a fiatalok - a fejlettebb, iparosodott régiókba vándoroltak, addig a kilencvenes években ez a tendencia mérséklődött, sőt pozitív migrációs folyamatok következtek be, kis mértékben kompenzálva a természetes szaporodás negatív mutatóit.

Az ipar területi szerkezetének, a mezőgazdaság, infrastruktúra, természeti erőforrások és a környezeti állapot, a turizmus és a kulturális értékek helyzetének alakulásáról is képet kaphatunk a monográfikus kötetből. E mellett megismerhetjük a településrendszer alapmutatóit, a 16 Dél-szlovákiai járás településeinek térszerkezetben játszott szerepét. A Szerzők az empirikus tapasztalatok mellett számszerűen is jellemzik az egyes települések térségi funkcióit. Az adatok között fontosság szerint is különbséget téve alakultak ki a vizsgált települések által elérhető pontszámok, amely alapján a maximális pontszámot Nyitra érte el, melyet jócskán lemaradva a sorrendben Komárom, Léva és Érsekújvár követett a térségi funkciók teljesülése szempontjából.

Az európai unió elvárásainak, de sok esetben sajátos politikai megfontolásoknak megfelelően kialakított mai területi egységekről a Szlovák makrorégiókat és a közigazgatás intézményrendszerét bemutató fejezetekből tájékozódhatunk, de a többnyire politikai megfontolásokból származó „sajátosságokat” érintik a Szerzők szinte valamennyi fejezet tárgyalásakor, könnyebben érthetővé téve ezáltal a Dél-Szlovákia össznépességén belül 9,8 %-os kisebbséget alkotó magyarság helyzetét.

A kötet utolsó, Dél-Szlovákia fejlődési irányait bemutató fejezete arra mutat rá, hogy a térség gazdasági és szociális mutatóinak javítását csak aktív területfejlesztési politika megvalósításával, azon belül a gazdaságfejlesztési politika előtérbe helyezésével lehet elérni. Ezen belül többek között ösztönözni kell a régió „gazdasági összetettségének” – azaz többlábon állásának javítását, a területi egyenlőtlenségek felszámolását, mivel a nyugati területek – hazánkhoz hasonlóan – Szlovákiában is jóval fejlettebbek.

A Szerzők, s a kötet Szerkesztőjének elvárásainak megfelelően – a „modern területfejlesztés stratégiai megalapozó szakasza számára széles körű információs bázison nyugvó helyzetértékelő dokumentáció” készült, ahogyan azt a bevezetőben is olvashatjuk. Éppen ezért azok számára is ajánlható a könyv, akik a magyar-szlovák-ukrán határmenti együttműködési program keretében kívánnak pályázatot megvalósítani az elkövetkező esztendőkből, mivel a programban érintett Dél-Szlovák járások megismeréséhez kiváló alapot nyújt. E mellett megismerhető a szlovák statisztika adatgyűjtési rendszere, a hozzáférhető információk köre, de hasznos lehet metodikai